Testy na utratę wartości z uwzględnieniem MSSF 16

Tomasz Regulski

Roman Lisiecki

4 grudnia 2019

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń

„Zamknięcie Roku 2019”

Plan Prezentacji

- Wprowadzenie do testów na utratę wartości
- Kluczowe problemy, najczęstsze błędy
- Wpływ MSSF 16 na testy na utratę wartości

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wprowadzenie do testów na utratę wartości

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Czym jest testowanie utraty wartości aktywów? Kiedy przeprowadza się test pod kątem utraty wartości?

1 **CZYM JEST TESTOWANIE UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW**

Test na utratę wartości to procedura księgowa przeprowadzana w celu ustalenia, czy nastąpiła utrata wartości aktywów, tj. czy drastycznie spadły korzyści ekonomiczne, które zawiera dany składnik aktywów.

2 **KIEDY PRZEPROWADZA SIĘ TEST POD KĄTEM UTRATY WARTOŚCI**

Co najmniej raz do roku i zawsze, gdy istnieją przesłanki, że mogła nastąpić utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne

3 **WPROWADZONE PRZEZ:**

MSR 36

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Co podlega testowaniu na utratę wartości?

NAJCZĘŚCIEJ TESTOWANE AKTYWA:

- Wartość firmy przejęta w wyniku połączeń jednostek gospodarczych
- Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania
- Wartości niematerialne, które nie zostały oddane jeszcze do użytkowania
- Aktywa o określonym okresie użytkowania

STOSUJE SIĘ DO UJMOWANIA UTRATY WARTOŚCI WSZYSTKICH AKTYWÓW ZA WYJĄTKIEM:

- Zapasów
- Aktywów finansowych, które są przedmiotem MSR 39
- Aktywów powstających w wyniku realizacji umów o usługę budowlaną
- Nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej
- Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego
- Aktywów biologicznych wycenianych w wartości godziwej
- Aktywów z tytułu świadczeń pracowniczych
- Aktywów z tytułu umów ubezpieczeniowych
- Aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe przesłanki utraty wartości aktywów, z którymi możemy mieć do czynienia

WEWNĘTRZNE

1. **Dowody starzenia się lub uszkodzenia fizycznego**
2. **Przerwanie działalności, zbycie, plany restrukturyzacji**
3. **Wydajność aktywów spada lub oczekuje się spadku**
4. **Dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej, świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki uzyskiwane przez dany składnik aktywów są lub w przyszłości będą gorsze od oczekiwanych**

ZEWNĘTRZNE

1. **Znaczący spadek wartości rynkowej**
2. **Otoczenie technologiczne, rynkowe, ekonomiczne, prawne**
3. **Podwyżki stóp procentowych lub stopy zwrotu**
4. **Niższa kapitalizacja rynkowa niż wartość księgowa akcji**

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Schemat testu na utratę wartości

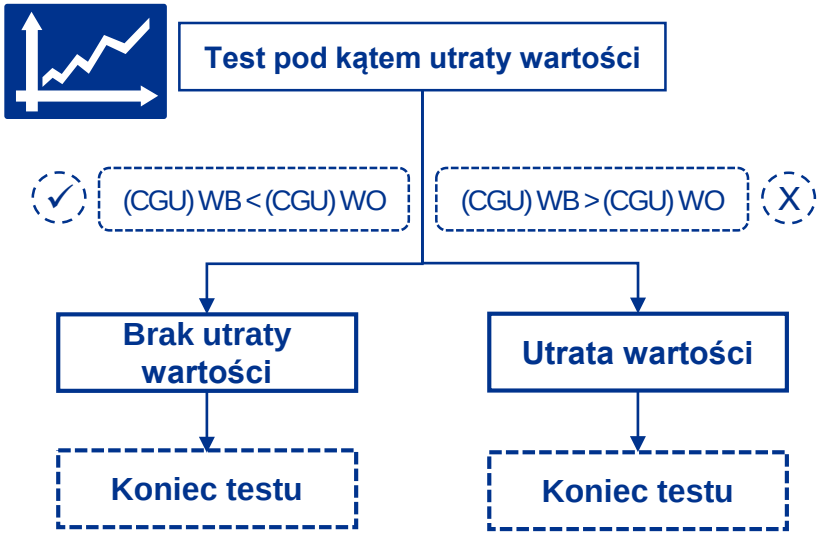

Porównanie wartości bilansowej (WB) ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU) z jego wartością odzyskiwalną (WO)

Oszacowanie wartości odzyskiwalnej (WO), jako wyższej z:

wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży(ang. Fair Value less Cost to Sale)

wartości użytkowej (ang. Value In Use) – mierzonej metodą dochodową

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wartość godziwa a wartość użytkowa

1

Wartość Godziwa

„Wartość godziwa to kwota, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane w ramach zawartej na warunkach rynkowych transakcji pomiędzy dobrze poinformowanymi, zainteresowanymi stronami.”

2

Wartość Użytkowa

„Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.”

Podstawowe różnice

- Punkt widzenia („uczestnik rynku” a „przedsiębiorstwo”)
- Informacje zewnętrzne (rynek) a wewnętrzne (firma, przedsiębiorstwo)
- Synergie i efekty ekonomiczne spodziewane w wyniku przejęcia

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative (“KPMG International”), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy

POTENCJALNE PROBLEMY ZWIĄZANE Z TESTAMI NA UTRATĘ WARTOŚCI

1. **Niskie rentowności obligacji, podejście do analizy stóp dyskonta**
2. **Błędne Określenie CGU**
3. **Optymistyczne prognozy finansowe CGU**
4. **Nieadekwatny okres prognozy**
5. **Brak aktualnych prognoz / zakładane wartości makroekonomiczne wewnętrznie sprzeczne**
6. **Ujmowanie w testach nowych inwestycji zamiast wyłącznie odtworzeniowych**
7. **Stosowanie wartości rezydualnej w nieskończonym horyzoncie**
8. **Brak uwzględniania wyłącznie przepływów z działalności operacyjnej**

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - niskie rentowności obligacji

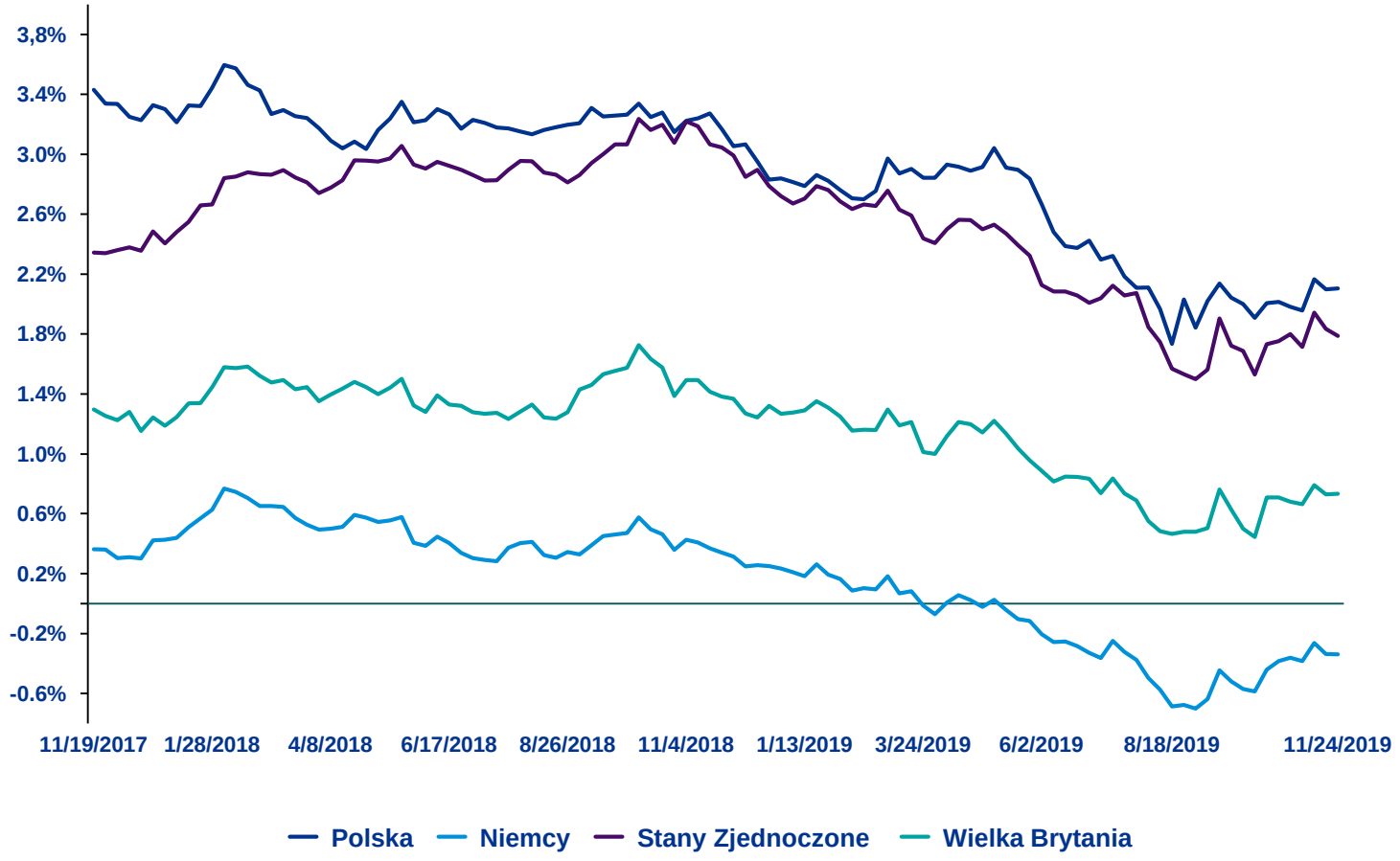

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - błędne określenie CGU

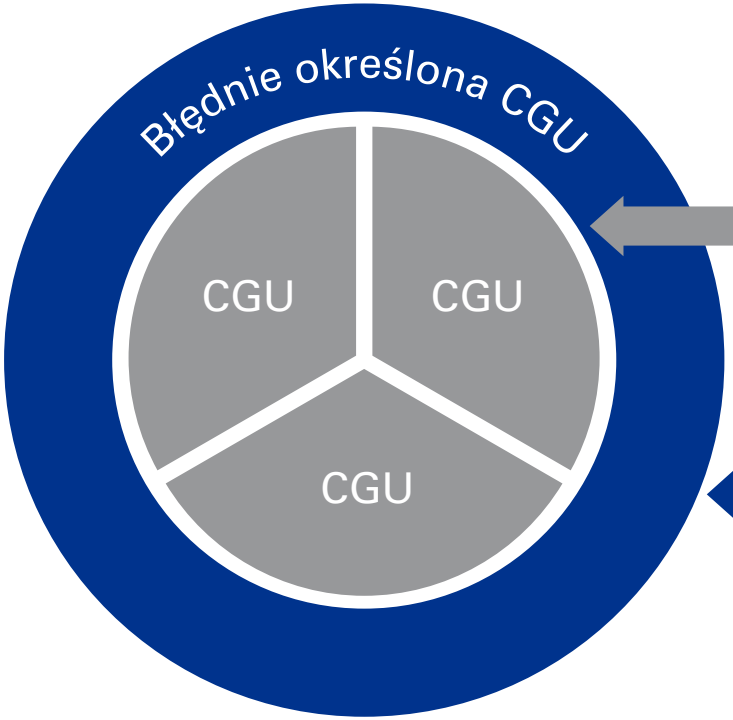

Test przeprowadzony na prawidłowo określonych CGU może wskazywać na utratę wartości…

… ale utraty wartości może nie wskazać test na zbyt dużych (błędnie określonych) CGU.

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - zbyt optymistyczne prognozy

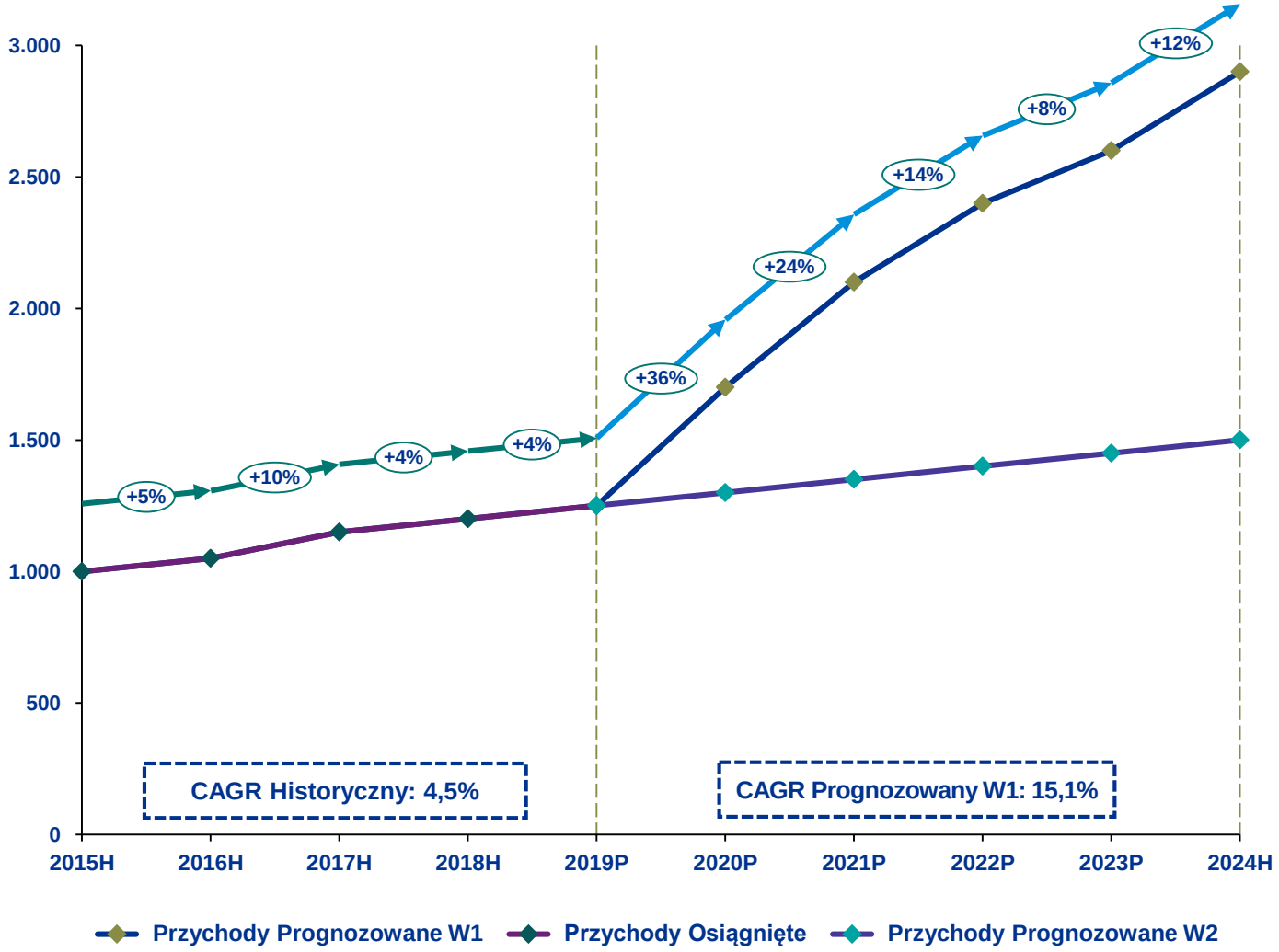

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - zbyt długi / krótki okres prognozy

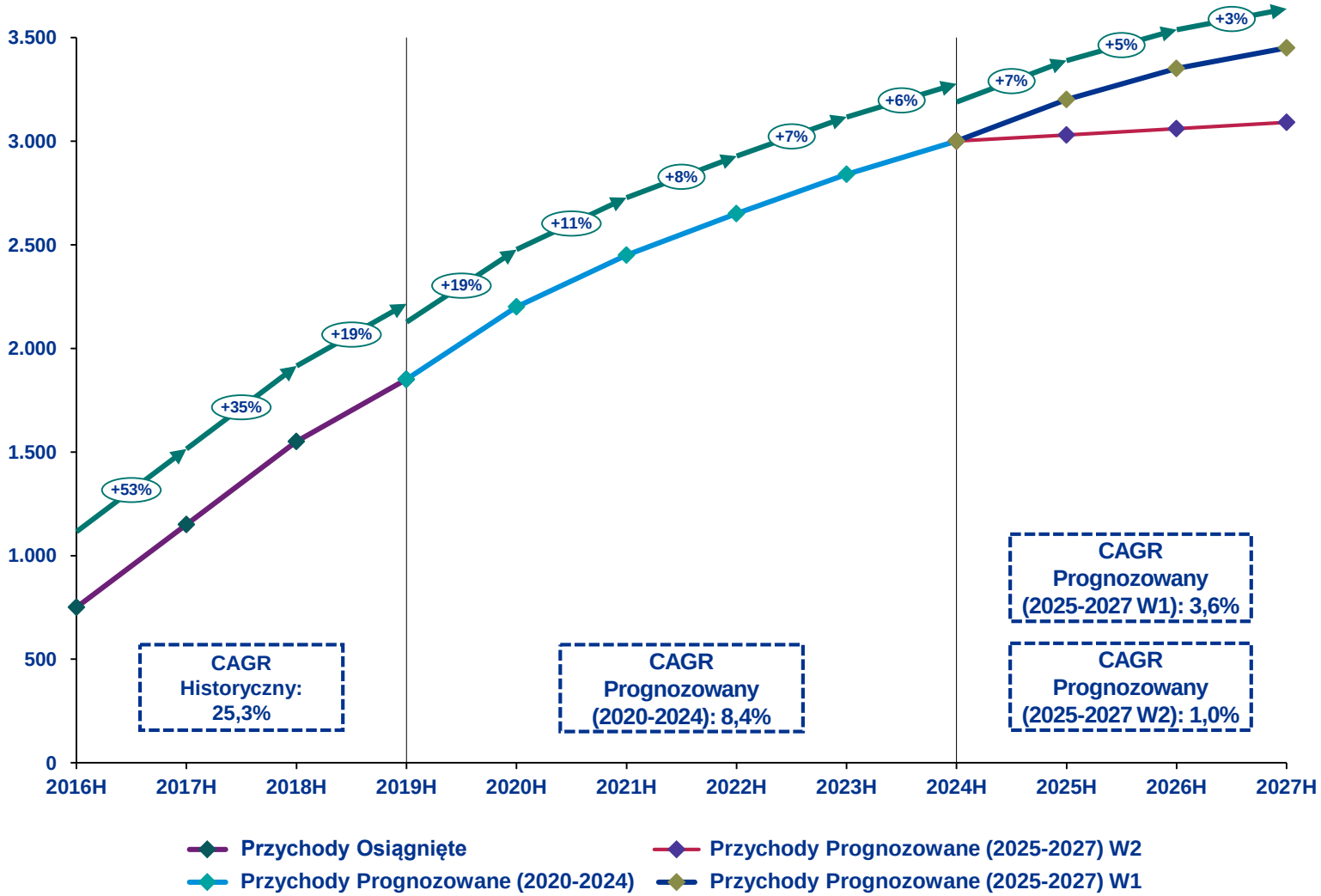

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy
- niespójne dane makroekonomiczne, nieaktualne prognozy

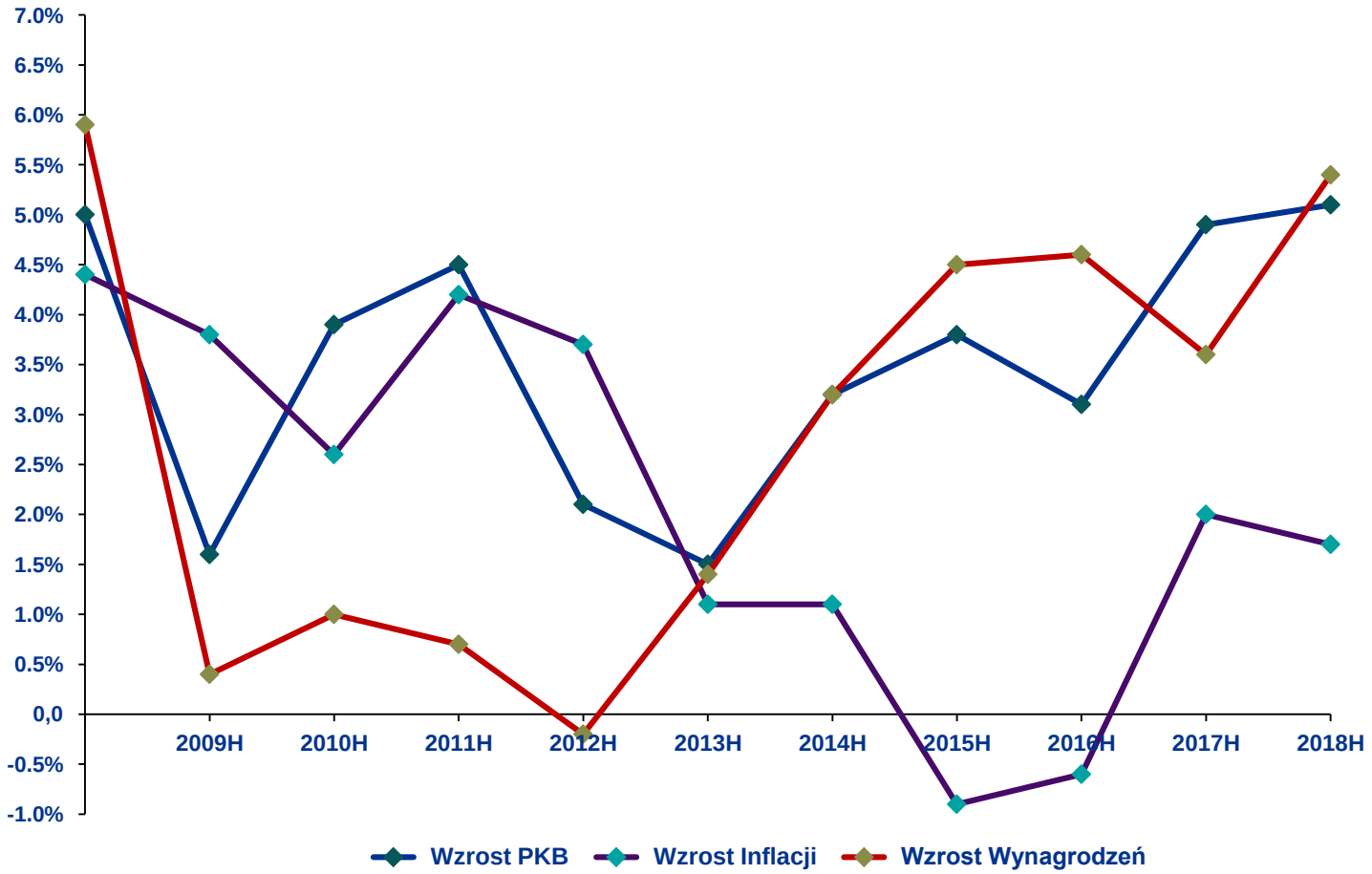

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - wartość rezydualna dla aktywów o skończonym okresie użytkowania

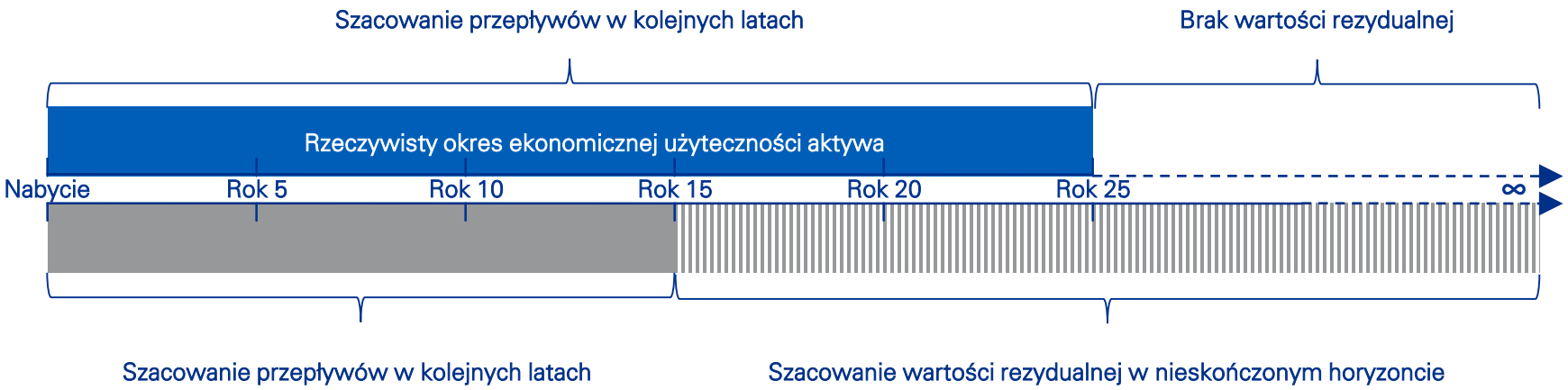

W przypadku aktywów o ograniczonym okresie ekonomicznej użyteczności, stosowanie wartości rezydualnej w nieskończonym horyzoncie czasowym do oszacowań na potrzeby testu na utratę wartości może prowadzić do błędnego wskazania o braku utraty wartości aktywa.

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - nowe inwestycje zamiast wyłącznie odtworzeniowe

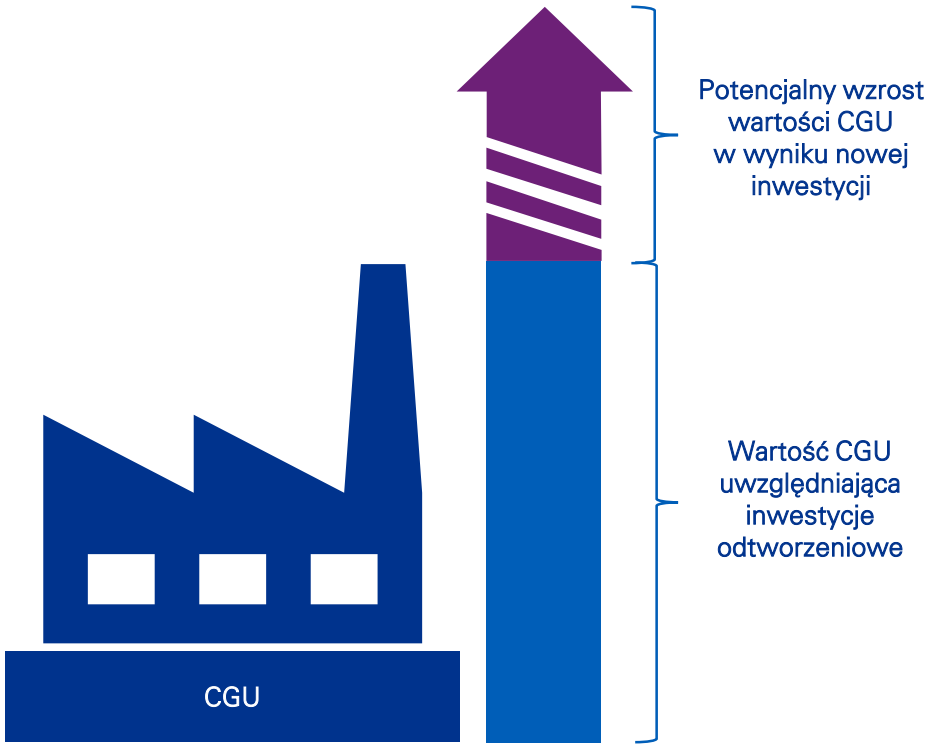

Uwzględnianie nowych inwestycji przy oszacowaniach na potrzeby testu na utratę wartości w sztuczny sposób zawyża wartość odzyskiwalną CGU, przez co test może błędnie nie wykazać wystąpienia utraty wartości CGU.

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe problemy, najczęstsze błędy - adekwatność przepływów

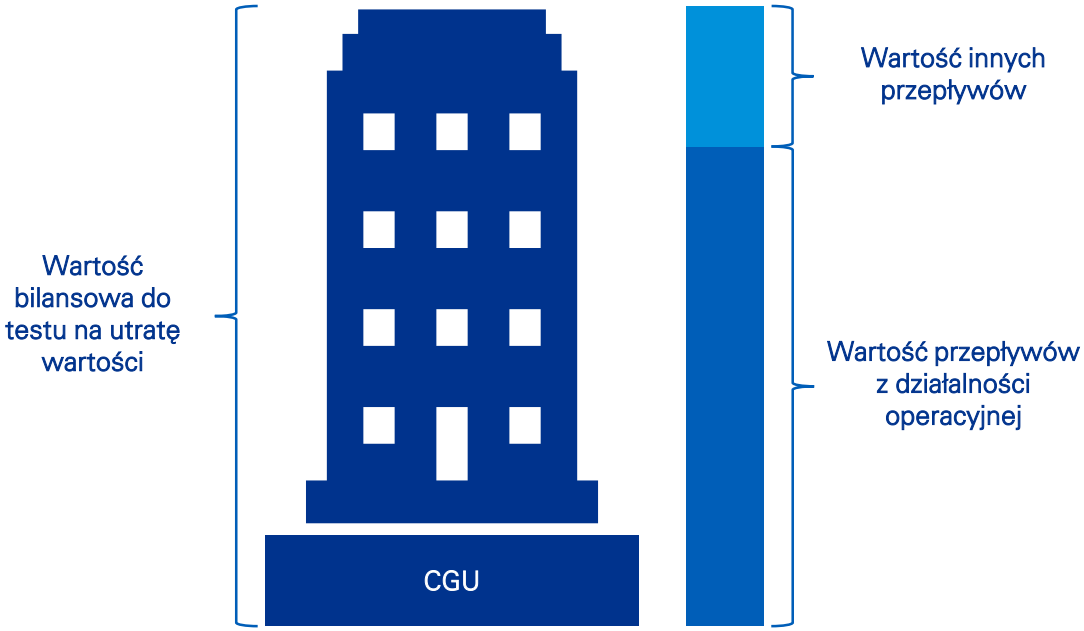

Uwzględnianie przepływów z działalności innej niż operacyjna (w tym z działalności finansowej oraz przepływów wynikających z restrukturyzacji jeszcze nie zaakceptowanej formalnie) może prowadzić do błędnego wskazania o braku utraty wartości CGU.

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wpływ MSSF 16 na testy na utratę wartości

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Czy MSSF 16 wpływa na wartość rynkową długu lub kapitału ?

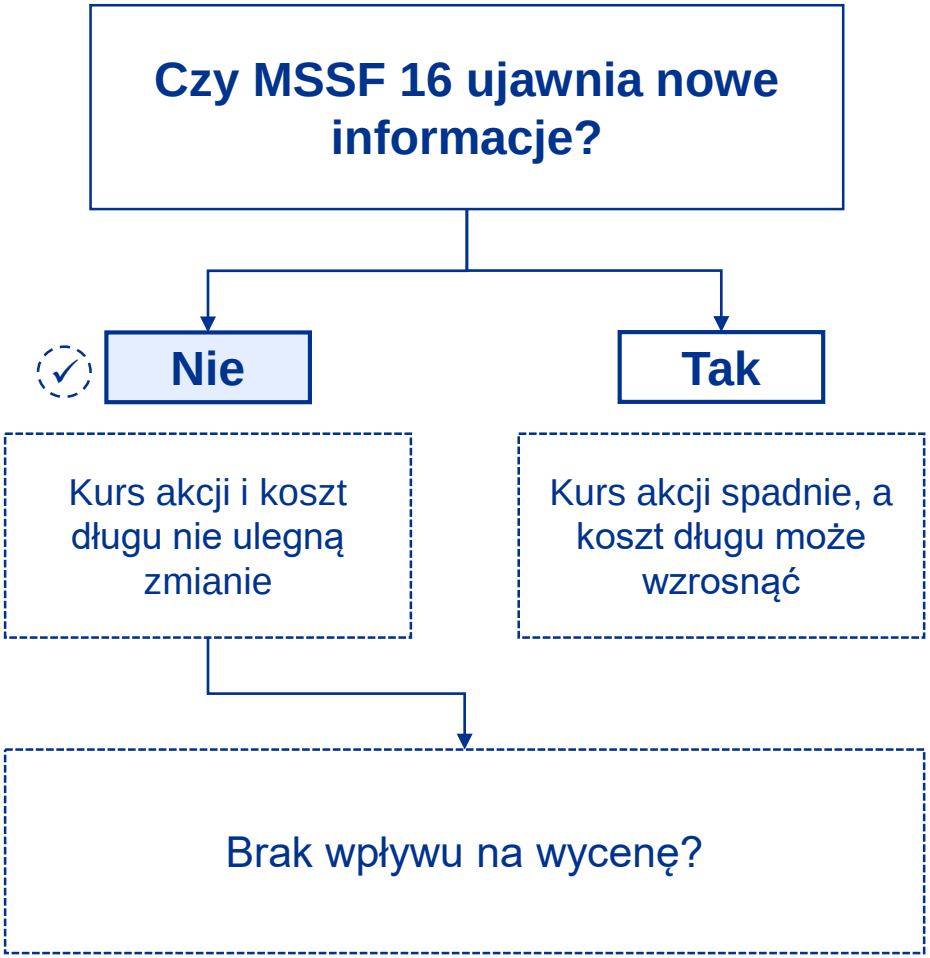

Wpływ wprowadzenia MSSF 16 na kluczowe parametry - podejście dochodowe (model dywidendowy DDM)

ZMIANY PARAMETRÓW W WYNIKU WPROWADZENIA MSSF 16

1. Zysk netto
2. Dywidendy
3. Koszt kapitału
4. Wartość equity

Kluczowe parametry bez (istotnych) zmian*
Wynik bez (istotnych) zmian*

**bez uwzględnienia wpływu podatku bankowego*

Wpływ wprowadzenia MSSF 16 na kluczowe parametry - podejście dochodowe (model zdyskontowanych przepływów pieniężnych do przedsiębiorstwa - FCFF)

ZMIANY PARAMETRÓW W WYNIKU WPROWADZENIA MSSF 16

1	EBIT	↑	6	Odlewarowana Beta	↓
2	Capex	↑	7	WACC	↓
3	FCFF	↑	8	Enterprise Value	↑
4	Flow-to-Equity	→	9	Net Debt / Leverage	↑
5	Zalewarowana Beta	→	10	Equity Value	→

Niektóre z kluczowych parametrów istotnie zmienione
Wartość przedsiębiorstwa (istotnie) zmieniona
Wartość equity bez (istotnych) zmian

Wpływ wprowadzenia MSSF 16 na kluczowe parametry - przykład kalkulacji kosztu kapitału

Kalkulacja WACC	MSR 17	MSSF 16
Stopa wolna od ryzyka	2,0%	2,0%
Beta odlewarowana	0,671	0,324
Rynkowy współczynnik D/E	20,1%	174,0%
Beta Zalewarowana	0,780	0,780
Premia za ryzyko rynkowe	6,0%	6,0%
Premia za ryzyko specyficzne	3,0%	3,0%
Koszt kapitału własnego	**9,7%**	**9,7%**
Stopa wolna od ryzyka	2,0%	2,0%
Marża	1,5%	1,5%
Długoterminowy koszt długu	3,5%	3,5%
Stawka podatku	19,0%	19,0%
Koszt długu po opodatkowaniu	**2,8%**	**2,8%**
Udział długu	16,7%	63,5%
Udział kapitału własnego	83,3%	36,5%
Średni ważony koszt kapitału (WACC)	**8,5%**	**5,3%**

Zalewarowane bety pozostają niezmienione, ponieważ MSSF 16 nie powinien dostarczać rynkowi nowych informacji

Brak wpływu na koszt kapitału własnego

Marża długu pozostaje niezmieniona, ponieważ koszt dźwigni finansowej nie powinien ulec zmianie - MSSF 16 nie powinien dostarczać kredytodawcom nowych informacji

Dług netto wzrasta ze względu na klasyfikację leasingu operacyjnego jako długu

W rezultacie, MSSF 16 ma istotny wpływ na średnioważony koszt kapitału

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Jakie rozwiązania? Kluczowe różnice w podejściach

Zastosowanie podejścia jak przed wprowadzeniem MSSF 16	Zastosowanie podejścia uwzględniającego wprowadzenie MSSF 16
1 EBIT uwzględnia (rzeczywiste) płatności z tytułu leasingu	1 EBIT **nie** uwzględnia (rzeczywistych) płatności z tytułu leasingu **(a jedynie amortyzację aktywa z tyt. leasingu)**
2 Amortyzacja z wyłączeniem amortyzacji aktywa z tyt. leasingu	2 Amortyzacja **łącznie** z amortyzacją aktywa z tyt. leasingu
3 CapEx uwzględnia wyłącznie rzeczowe aktywa trwałe i WNiPy	3 CapEx uwzględnia rzeczowe aktywa trwałe i WNiPy **oraz odnowienia umów leasingowych**
4 WACC nie uwzględnia długu z tytułu leasingu	4 WACC **uwzględnia** dług z tytułu leasingu
5 Bez dodatkowej korekty z tytułu zobowiązania leasingowego	5 **Dodatkowa** korekta z tytułu zobowiązania leasingowego

Kluczowe, aby wszystkie parametry oraz metodologia stosowana w ramach podejścia była **SPÓJNA**

Wpływ wprowadzenia MSSF 16 na wartość bilansową CGU

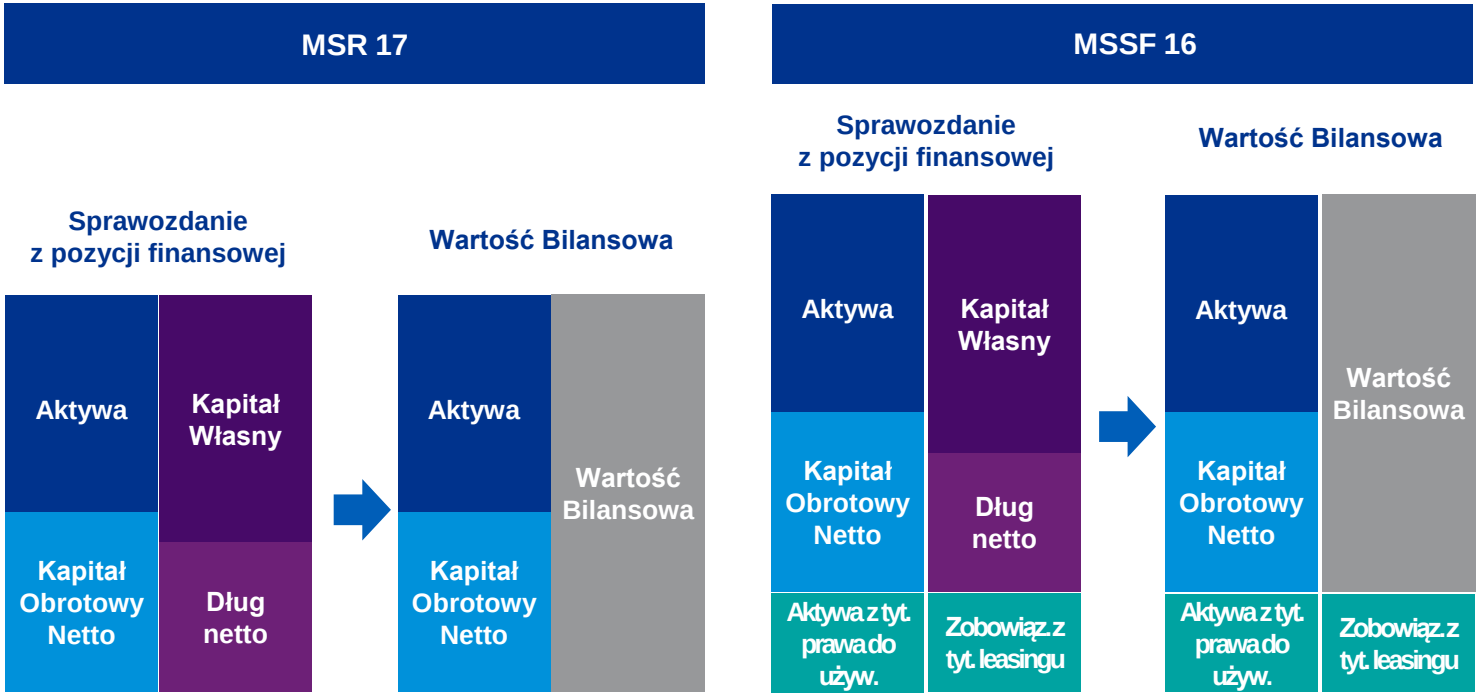

Wpływ wprowadzenia MSSF 16 na kluczowe parametry - podejście rynkowe - mnożnik C/Z (instytucje finansowe)

Mnożniki na podstawie Wartości Kapitałowej = $\frac{\text{Wartość Kapitałowa (Equity Value)}}{\text{Zysk Netto}}$

Mnożniki na podstawie wartości kapitału powinny pozostać takie same…

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Wpływ wprowadzenia MSSF 16 na kluczowe parametry - podejście rynkowe - mnożnik EV/EBITDA (instytucje niefinansowe)

Mnożniki na podstawie Wartości Kapitałowej = **Wartość Przedsiębiorstwa (Enterprise Value)** / **EBITDA**

- Mnożniki na podstawie wartości przedsiębiorstwa są niepewne
- Historyczne mnożniki sprzed MSSF 16 nie będą porównywalne z mnożnikami stosowanymi po MSSF 16
- Na porównywalność mnożników EV/EBITDA między spółkami po wprowadzeniu MSSF 16 wpłynie poziom zobowiązań z tytułu leasingu, który zależy od szeregu czynników, z których jednym jest pozostały okres leasingu

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Kluczowe wyzwania związane z wprowadzeniem MSSF 16

MSSF 16 – UWAGA !!!

EBITDA nie stanowi już odpowiednika CFO (przepływów z działalności operacyjnej)

Znaczące różnice między mnożnikami historycznymi i prognozowanymi

Zniekształcona kalkulacja WACC (beta zawiera pozycje dłużne)

Zobowiązania z tytułu leasingu są traktowane jak dług, zwiększając i zniekształcając EV

Różnice między IFRS i lokalnymi standardami rachunkowości

Przepływy pieniężne będące przedmiotem dyskontowania ulegną zmianie (w tym w okresie rezydualnym)

SPÓJNOŚĆ w ramach wybranego podejścia

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Biuro KPMG w Warszawie
ul. Inflancka 4a
00-189 Warszawa
T: +48 (22) 528 11 00
F: +48 (22) 528 10 09
kpmg.pl

Prelegenci KPMG:

Tomasz Regulski
Director
Deal Advisory
Valuation Team
T: + 48 (22) 528 12 16
M: + 48 728 831 206
E: tregulski@kpmg.pl

Roman Lisiecki
Associate Director
Deal Advisory
Valuation Team
T: + 48 (22) 528 12 16
M: + 48 696 383 847
E: rlisiecki@kpmg.pl

KPMG Poland

Available on the App Store

© 2019 KPMG Advisory Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.